

Otwarty konkurs na realizację projektów Tłumaczeń literackich w ramach komponentu Kultura

Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego otworzyła ostatni w tej edycji programu Kreatywna Europa konkurs o dofinansowanie projektów Tłumaczeń literackich.

Tłumaczenia literackie to obszar grantowy wspierający przekłady i promocję europejskiej literatury pięknej.

Do głównych założeń obszaru należą:

- wspieranie i promowanie różnorodności kulturowej i językowej w Unii Europejskiej i krajach uczestniczących w programie Kreatywna Europa komponent Kultura,
- promowanie międzynarodowego obiegu oraz upowszechnianie wysokiej jakości utworów literackich,
- zwiększanie dostępności wysokiej jakości europejskiej literatury w Unii Europejskiej i poza nią,
- dotarcie do nowych odbiorców przetłumaczonych książek.

Ponadto istotnym aspektem projektów jest wykorzystywanie technologii cyfrowych w dystrybucji i promocji przekładanych tytułów oraz wzmacnianie pozycji i uznawalności pracy oraz wkładu tłumaczy w tworzenie wysokiej jakości literatury europejskiej.

Konkurs przeznaczony jest dla wydawnictw zarejestrowanych w krajach uczestniczących w programie Kreatywna Europa, komponente Kultura, posiadających osobowość prawną i aktywnie działających na rynku wydawniczym od minimum dwóch lat w dniu złożenia wniosku.

Wydawcy mogą ubiegać się o środki na projekty zakładające tłumaczenie pakietu od 3 do 10 utworów będących fikcją literacką. Mogą to być: powieści, opowiadania, nowele, komiksy lub powieści graficzne, sztuki teatralne, poezja, literatura dziecięca i młodzieżowa. Otrzymane środki należy przeznaczyć nie tylko na samo tłumaczenie, lecz także na publikację i dystrybucję oraz marketing i promocję przełożonych dzieł, ich autorów i tłumaczy – również z wykorzystaniem nowych technologii.

W konkursach w obszarze grantowym Tłumaczenia literackie ogłaszanych w latach 2014–2019 dofinansowano dotąd 320 pakietów przekładów literackich z całej Europy, obejmujących blisko 3000 tytułów.

Wśród 320 pakietów przekładów polskie wydawnictwa otrzymały dofinansowanie na realizację łącznie 11 projektów:

- Wydawnictwo Format, „Wydanie i promocja książek dla dzieci i dorosłych, o wysokich walorach literackich i artystycznych, w tym tłumaczonych z języków rzadziej używanych na bardziej powszechne” (2019)

- Wydawnictwo Widnokrąg, „Near-Far Neighbourhood” (2019)
- Biuro Literackie, „European Literary Heritage” (2019)
- Wydawnictwo RM, „Read, Meet, Explore: Becoming European for Beginners” (2019)
- Wydawnictwo Ezop, „Literackie zbliżenia” (2018)
- Książkowe Klimaty, „The Vineyard Series” (2017)
- Wydawnictwo Format, „Tłumaczenie, wydanie i promocja artystycznych książek dla dzieci i dorosłych” (2016)
- Uniwersytet Jagielloński, „European Identities After the Crisis” (2015)
- Biuro Literackie, „Classics from Europe and Prose from Europe” (2015)
- Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, „Shared Experiences in Literature” (2014)
- Książkowe Klimaty, „Due South – translation of four books to Polish” (2014).

Zapraszamy do lektury rozmowy z panią Anną Bacą z Wydawnictwa Ezop, które realizuje projekt „Literackie zbliżenia”, dofinansowany w ramach Tłumaczeń literackich w 2018 roku.

Jak zrodził się pomysł na projekt pakietu przekładów „Literackie zbliżenia” w ramach Tłumaczeń literackich?

Od dawna chcieliśmy wejść na rynek literatury dla dorosłych, ale dla takiego wydawnictwa jak Ezop, którego marka kojarzy się przede wszystkim z literaturą dla młodszych dzieci, to bardzo trudne zadanie. Mamy wiele zaprzyjaźnionych wydawnictw z krajów takich jak Słowenia, Litwa, Estonia czy Łotwa i zawsze dziwiłyśmy się, że literatura z tych zakątków Europy zupełnie do nas nie dociera. Najtrudniej było zacząć. Projekt był takim wytrychem, który pomógł nam w tych pierwszych krokach organizacyjnie i finansowo. Przymierzałyśmy się do niego już dwa lata temu, wtedy niestety nie dostałyśmy wystarczającej liczby punktów, by otrzymać dofinansowanie, ale pomogło nam to w ponownym złożeniu aplikacji.

Wcześniej z sukcesem zrealizowały Panie dwie edycje projektu „Our Little Library” w ramach obszaru grantowego Projekty współpracy europejskiej.

Tak, i to też pomogło nam śmiało patrzeć na samodzielne składanie aplikacji o dofinansowanie projektu „Literackie zbliżenia” z programu Kreatywna Europa. Projekt „Our Little Library” był oparty na współpracy wielu wydawnictw z całej

Europy pod przewodnictwem słoweńskiego KUD Sodobnost International. To oni byli liderami projektu i to na nich spoczywał obowiązek rozliczenia się z programem Kreatywna Europa i koordynowania całego przedsięwzięcia. Podczas tych dwóch edycji bardzo się rozwinęliśmy jako wydawnictwo oraz wiele nauczyliśmy. Projekt, oprócz swojego głównego celu – promocji czytelnictwa wśród dzieci, był też niesamowitą platformą do wymiany pomysłów, sposobów zarządzania oraz informacji na temat różnych form dofinansowania, które w naszej branży są często kluczowe dla zaistnienia na rynku. Przy składaniu aplikacji o grant tłumaczeniowy mogliśmy liczyć na wsparcie merytoryczne przy przygotowaniu aplikacji naszych kolegów i koleżanek ze Słowenii, oraz na pomoc wszystkich naszych partnerów w znalezieniu dobrych i ważnych utworów literackich z ich krajów.

Według jakiego klucza wybrano tytuły do projektu „Literackie zbliżenia”?

Przede wszystkim starałyśmy się wybrać książki wartościowe literacko i na wysokim poziomie. Poza tym, jak już wspomniałam, obszar poszukiwań ograniczyliśmy do literatury spoza literackiego mainstreamu, mniej znanych i wciąż czekających na odkrycie tytułów. Ten etap przygotowywania aplikacji zajął nam chyba najwięcej czasu. Zdecydowałyśmy, że jednym z kryteriów, wedle których dokonamy selekcji, będą nagrody literackie. Starannie wybrałyśmy trzy książki dla dzieci i pięć dla dorosłych, w tym cztery uznane i uhonorowane Nagrodą Literacką Unii Europejskiej. Wybrałyśmy również dwie nagrodzone i uznane książki dla dzieci autorstwa Anny Onichimowskiej, które zaprezentujemy słoweńskim czytelnikom we współpracy z KUD Sodobnost International. Przy selekcji tytułów konsultowałyśmy się również z zaprzyjaźnionymi tłumaczami, na przykład z Marleną Grudą, którą prosiliśmy o rekomendacje z zakresu literatury słoweńskiej. Wydaje nam się, że w wypadku tak mało znanej w Polsce literatury tłumacz ma najlepszy wgląd w to, co na danym rynku książki jest najbardziej interesujące.

Jak promują Panie wydawane w ramach pakietu tytuły? W jaki sposób docierają do czytelników, nie tylko polskich, ale i słoweńskich? Czy jest jakaś różnica pomiędzy Polską a Słowenią w odbiorze literatury i oczekiwaniach czytelników?

W ramach projektu do tej pory wydałyśmy trzy tytuły: dla dzieci ukazała się „Strasznowiłka i dzika zima” Jany Bauer (Słowenia) i „Sekretna kocia piekarnia” Helen Läks (Estonia) oraz dla czytelników dorosłych „Wyspa Krach” Iny Wyłczanowej (Bułgaria). Oprócz standardowej promocji w sieci na naszych portalach społecznościowych oraz w mediach realizujemy spotkania autorskie oraz warsztaty ilustratorskie dla dzieci w Polsce i Słowenii. W naszym projekcie chcemy również promować pracę tłumaczy jako pośredników między różnymi kulturami. Dlatego zdecydowałyśmy się na organizację dwóch paneli, podczas których będą oni rozmawiać o tajnikach swojej pracy i literaturze, którą tłumaczą. Jeden taki panel dotyczący literatury dla dzieci już się odbył w czasie zeszłorocznych Warszawskich Targów Książki. Jeżeli chodzi o promocję polskiej literatury w Słowenii, zaufałyśmy wydawnictwu Sodobnost, które świetnie zna rynek książki i związane z nim krajowe realia. Z wielu naszych rozmów wynika, że jest to zupełnie inny rynek niż polski. Książki dla dzieci są tam dużo droższe, więc mniej dostępne dla kupujących, na-

tomiast bardzo dobrze rozwinięte są sieci bibliotek lokalnych i szkolnych, gdzie trafiają prawie wszystkie wydane w Słowenii publikacje. To na bibliotekach i szkołach spoczywa główne zadanie promocji czytelnictwa wśród młodych czytelników.

Co jest największym wyzwaniem w realizacji projektu?

Projekt trwa już od roku, jesteśmy mniej więcej na półmetku. Niestety tegoroczne plany wydawnicze pokrzyżowała nam epidemia, w związku z sytuacją musimy przełożyć nie tylko premiery książek, ale przede wszystkim spotkania autorskie i warsztaty. Jednak, patrząc na całość przedsięwzięcia, największym wyzwaniem było chyba przygotowanie i wymyślenie projektu. Proces przygotowywania aplikacji i obmyślenia jest fascynujący i twórczy, ale kreuje dużo wyzwań związanych chociażby z tym, że trzeba w nim myśleć przyszłościowo i czasem spekulować, co wydarzy się za trzy lata. Jakie będą ceny danych usług, czy odbędą się planowane targi książki lub czy będziemy w stanie zaprosić wszystkich autorów do Polski? Po przejściu tego etapu wdrażanie projektu jest już relatywnie łatwiejszym zadaniem.

Co przynosi Paniom największą satysfakcję w tym projekcie?

Chyba największą satysfakcją jest wydawanie ciekawych i wartościowych książek, które bez tego dofinansowania być może nigdy nie trafiłyby do polskich czytelników. I, oczywiście, możliwość zaproszenia wielu ciekawych twórców, pisarzy i ilustratorów, którzy dzięki nam będą mogli się spotkać z polskimi czytelnikami.

Co doradziłaby Pani wydawnictwom zaczynającym przygodę w obszarze grantowym Tłumaczenia literackie?

Przede wszystkim nie taki diabeł straszny, jak go malują. Nas od początku zniechęcała i przytłaczała cała biurokracja związana z przygotowaniem aplikacji, szczególnie, że jesteśmy w wydawnictwie tylko cztery, ale okazało się, że wszystko jest dość jasno opisane i wcale tak dużo dokumentów wypełniać nie trzeba. Przede wszystkim warto aplikację zacząć przygotowywać dużo wcześniej, żeby zdążyć dopiąć wszystko na ostatni guzik. Dobrze napisana aplikacja to jest połowa sukcesu, bo gdy już dostaniemy dofinansowanie, projekt mamy bardzo dokładnie rozpisany i wiemy, co kiedy trzeba robić i ile wydać. Nam projekty z programu Kreatywna Europa dały możliwość rozwoju, zdobycia wielu nowych kontaktów z zagranicznymi wydawnictwami, ułatwiły dostęp do mediów, które były bardzo zainteresowane prowadzonymi przez nas wydarzeniami. I umożliwiły wydanie wielu książek, których inaczej prawdopodobnie nie udało by nam się wydać.

LITERACKIE ZBLIŻENIA

Głównym celem projektu jest prezentacja i promocja wśród polskich czytelników najciekawszej i najbardziej rozpoznawalnej literatury dla dorosłych i dzieci z sześciu krajów europejskich: Słowenii, Bułgarii, Estonii, Litwy, Grecji i Portugalii. Projekt promuje nie tylko literaturę tych krajów, lecz także ich kulturę i tradycję, i ma na celu zwiększenie zainteresowania tymi regionami Europy. Zakłada też publikację dwóch polskich tytułów dla dzieci w Słowenii, we współpracy z partnerską organizacją KUD Sodobnost International, oraz promocję polskiej kultury za granicą.